

مهر آموزشگاه	پایه: دهم	باسمه تعالی			نام و نام خانوادگی:
	تاریخ امتحان:	اداره کل آموزش و پرورش استان بوشهر			نام درس: علوم و فنون ادبی
	زمان: 75 دقیقه	اداره آموزش و پرورش شهرستان دلوار			رشته تحصیلی: معارف
	تعداد صفحات: 6 صفحه	سال 1401 سال «تولید، دانش بیان و اشتغال آفرین»			دبیرستان دخترانه علوم و معارف اسلامی
محل امضا	با عدد:	نمره تجدید نظر	محل امضا	نام و نام خانوادگی مصحح	نمره برگه
	با حروف:			هادی اهرمی	
بارم	هر کس با کتاب ها آرامش یابد ، راحتی و آسایش از او سلب نمی گردد. امام علی (ع)				ردیف
	تاریخ ادبیات و سبک شناسی (4 نمره)				الف)
	1- درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید.				
.25	○ غلط	○ صحیح	الف) شعر حماسی به پیروی از شعر عربی معمول گردید .		
.25	○ غلط	○ صحیح	ب) زبان پارتی در دوره ی اشکانیان رایج بود .		
.25	○ غلط	○ صحیح	ج) زبان فارسی باستان به خط میخی نوشته می شده است.		
	2- ستون «الف» را به قسمت مربوط به ستون «ب» وصل کنید. (در ستون «ب» یک مورد اضافی است.)				
.25	ب		الف		
.25	سیزدهم تا دهم از قرن		سبک خراسانی		
.25	سیزدهم قرن در تمام		سبک عراقی		
.25	دهم تا ششم از قرن		سبک هندی		
	از آغاز شعر فارسی تا قرن ششم				
	3- جاهای خالی را با واژگان مناسب پر کنید.				
.25	الف) نخستین آثار نظم زبان فارسی بعد از اسلام ابتدا در و سپس در خراسان بزرگ پدید آمد.				
.25	ب) در اصطلاح ادبی ، شیوه ی خاص یک اثر ادبی است.				
.25	4- گزینه مناسب را انتخاب کنید.				
	الف) زبان پهلوی زبان رسمی چه دوره ای بود؟				

	دوره اشکانیان (1) دوره ساسانی (2) دوره هخامنشیان (3) دوره سامانی (4)	ب: کتاب تفسیر کشف الاسرار و عده الابراراز چه کسی است؟ 1) سنایی غزنوی 2) ناصر خسرو 3) ابوالفضل میبیدی 4) خواجه عبدالله انصاری 5- از ویژگی های فکری شعر سبک خراسانی دومیورد را بنویسید. الف) () ب) () 6- چرا سبک دوره ی سلجوقی را بینابین نام نهاده اند؟ 7- نوع نثر هر یک از آثاز زیر را مشخص نمایید. الف) کلیله و دمنه : ب) ترجمه تفسیر طبری: موسیقی شعر (6 نمره) 8- کدام بیت دارای قافیه درونی و کدام بیت ذوقافیتین است؟ الف) یار مرا، غار مرا، عشق جگرخوار مرا / یار تویی، غار تویی، خواجه نگاه دار مرا ب) ای از مکارم تو شده در جهان خبر / افکنده از سیاست تو آسمان سپر 9- کوچک ترین واحد آوایی زبان چه نام دارد؟ 10- واژه پیش رو را یک بار با حذف همزه و بار دیگر با همزه به خط عروضی بنویسید و تقطیع هجایی کنید. «سرآمد» 11- به توجه به بیت زیر به پرسش ها پاسخ دهید. « نشود فاش کسی آنچه میان من و توست / تا اشارات نظر نامه رسان من و توست » الف) ردیف را بیابید. ب) واژگان قافیه را بنویسید ب) حروف قافیه را بیابید. ت) نوع قاعده قافیه را بنویسید. ث) حروف «روی» چیست؟ 12- برای مصوت «ی» یک واژه، نمونه بیاورید. 13- قاعده قافیه را در بیت زیر بنویسید.
.25		
.25		
.25		
.5		
.5		
.25		
.25		
.25		
1		
1/25		
.25		
.25		

(ب)

.25 .25 .25 1/75 .75 .5 .5 .5 .5	« من از دست کمانداران ابرو نمی یارم گذر کردن به هر سو» 14- کدام گزینه در مورد تعیین وزن شعر درست نیست؟ الف) هر هجا را آن گونه که تلفظ می کنیم، می نویسیم. ○ (ب) هجای پایانی مصراع ها همیشه بلند است. ○ پ) دز زبان فارسی هیچ واژه ای با صامت آغاز نمی شود. ○ (ت) دومین واج هر هجا همیشه مصوت است. ○ 15- هر یک از اصطلاحات زیر مربوط به حس و حال حاکم بر فضای کدام یک از شعرهای زیر است؟ (یک مورد اضافی است). «شادی و نشاط درونی، رزمی و کوبنده، غم و اندوه» الف) بر سر زدند از الم زاده بتول *** تنها همین نه مریم و هاجر که ساره هم ب) ما همه چشمیم و تو نور ای صنم *** چشم بد از روی تو دور ای صنم 16- بیت زیر را به هجاهای تشکیل دهنده آن تقطیع کنید سپس هر هجا را با علامت خاص آن بنویسید. « اگر کاری کنی مزدی ستانی چو بیکاری، یقین بی مزد مانی » زیبا شناسی (6 نمره) 17- در کدام یک از بیت ها شاعر از آرایه ی «ترصیع» بهره برده است و در کدام یک از بیت ها از آرایه ی «موازنه»؟ دلیل انتخاب خود را بیان کنید. الف) گر عزم جفا داری، سر در رخت اندازم *** و راه وفا گیری، جان در قدمت ریزم ب) ما چو نایبیم و نوا در ما ز توست *** ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست 18- در ابیات زیر جناس ها را مشخص کرده و نوع دقیق آن ها را بنویسید. الف) من که باشم در آن حرم که صبا *** پرده دار حریم حرمت اوست ب) هر که گوید کلاغ چون باز است *** نشنوندش که دیده ها باز است 19- در عبارات زیر واژه های سجع کدامند؟ نوع دقیق سجع را بنویسید. الف) تنی چند متفق سیاحت بودند و شریک گنج راحت

(پ)

.5	ب) پشت و پناه سپاه من بود و در دیده ی دشمنان خار و بر روی دوستان خال ج) ارادت بی چون ، یکی را از تخت شاهی فرو آرد و دیگری را در شکم ماهی نکو دارد.
.5	20- انواع جناس را در بیت های زیر شناسایی کنید.
.5	الف) وقت است تا برگ سفر بر باره بندیم *** دل بر عبور از سد خار و خاره بندیم ب) ای مرغ اگر پری به سر کوی آن صنم *** پیغام دوستان برسانی بدان پری
.5	21- کدام واژه ها با هم دارای آرایه اشتقاق هستند؟ صامت های مشترک آنها را شناسایی کنید؟ ز مشرق سر کوی آفتاب طلعت تو *** اگر طلوع کند طالع همایون است
.25	22- آرایه ی تکرار (واژه) آرایه را در بیت زیر پیدا کنید. از درد سخن گفتن واز درد شنیدن *** با مردم بی درد ندانی که چه دردی است
.5	23- واژه های و..... در عبارت زیر سجع متوازی دارند. « جوانمرد که بخورد و بدهد به از عابد که روزه دارد و بنهد.»
.5	24- در بیت زیر واج آرایه را بیابید و بنویسید تکرار کدام واج بر موسیقی بیت افزوده است ؟ « رشته ی تسبیح اگر بگسست معذورم بدار *** دستم اندر دامن ساقی سیمین ساق بود»
نقد و تحلیل نظم و نثر (4 نمره)	
	25- با توجه به این شعر به پرسش ها پاسخ دهید. آمد نَفَس صبح و سلامت نرسانید بوی تو نیاورد و پیامت نرسانید یا صبحدم از رشک ، سلامت نرسانید یاتو به دم صبح سلامی نسپردی من نامه نوشتم به کبوتر بسپردم چه سود که بختم سوی بامت نرسانید

(ت)

	برباد سپردم دل و جان تا به تو آرد زین هر دو ندانم که کدامت نرسانید عمریست که چون خاک جگر تشنه ی عشقم وایام به من جرعه ی جامت نرسانید خاقانی، ازین طالع خود کام چه جویی؟ کاو چاشنی کام به کامت نرسانید الف) دو ویژگی ادبی را بنویسید.(1)(2) ب) کدام ویژگی های زبانی در شعر دیده می شود؟ (ذکر دومورد)(1)(2) ج) قلمرو فکری این غزل را بررسی کنید. 26- متن های زیر دارای چه گونه نثری اند؟ (2 مورد اضافی است.) « ساده، موزون، فنی، مصنوع » الف) اما آن سه که طالب آنند، فراخی معیشت است و رفعت منزلت، و رسیدن به ثواب آخرت؛ ب) ای کریمی که بخشنده عطایی؛ و ای حکیمی که پوشنده خطایی؛ و ای صمدی که از ادراک خلق جدایی 27- دو مورد از ویژگی های نثر زیر را بنویسید. « به روزگار خسرو، اندر وقت بودر جمهر، رسولی آمد از روم. خسرو بنشست چنان که رسم ملوک بود؛ و رسول را بار داد. پیش رسول با وزیر، بودر جمهر، گفت: « ای فلان، همه چیز در عالم تو دانی؟ » بودر جمهر گفت: « نه، ای خدایگان! » خسرو از آن طیره شده و از رسول، خجل گشت. پرسید که همه چیز پس که داند؟ بودر جمهر گفت: « همه چیز را همگان دانند و همگان هنوز از مادر زاده نشده اند. » 28- حکایت زیر را بخوانید و به پرسشها پاسخ دهید. پارسازاده ای را نعمت بیکران به دست افتاد، فسق و فجور آغاز کرد. باری به نصیحتش گفتم: ای فرزند، دخل آب روان است و عیش آسیاب گردان.

	چو دخلت نیست خراج آهسته تر کن که می گویند ملاحان سرودی، اگر باران به کوهستان نبارد به سالی دجله گردد خشک رودی الف) یک ویژگی ادبی در متن بیابید. ب) یک ویژگی زبانی در متن پیدا کنید. ج) از نظر قلمرو فکری و لحن متن را بررسی کنید. 29- بیت های زیر را از نظر ویژگی های قلمرو زبانی بررسی کنید. (ذکر یک مورد) بوی جوی مولیان آید همی یاد یار مهربان آید همی ریگ آموی و درشتی راه او زیر پایم پرنیان آید همی آب جیحون از نشاط روی دوست جنگ ما را تا میان آید همی « با آرزوی موفقیت برای شما عزیزان »

1- غلط-درست-درست

2- سبک خراسانی از آغاز شعر فارسی تا قرن ششم / عراقی از قرن ششم تا دهم / هندی از قرن دهم تا سیزدهم

3- الف سیستان ب: سبک

4- الف: ساسانی یا گزینه 2 ب: گزینه 3 یا ابوالفضل میبیدی

5- روح شادی و خوش باشی – شعرواقع گرا / توصیفات ساده و محسوس و طبیعی و عینی / معشوق عمدتاً زمینی است

روح حماسه بر ادبیات این دوره حاکم است / اشعار پند آموز و اندرزگونه هستند / مضمون اشعار حماسه و مدح /

و اندرز است / سادگی فکر و کلام (ذکر دومورد)

6- زیرا ویژگی های سبک عراقی نیز در آن به چشم می خورد.

7- فنی – موزون

8- الف) قافیه درونی ب) ذوقافیتین

9- واج

10- سرآمد: سر / آ / مد (- -) / سرآمد: س / را / مد (- - u)

11- الف) من و توست ب) میان، نامه رسان

پ) ان (ت) قاعده 2 (ث) ن

12- «بید» یا هر پاسخ درست دیگر

13- قاعده اول

14- پ

15- الف) غم و اندوه ب) شادی و نشاط درونی

16- مصراع اول: ء / گر / کا / ری / کُ / نی / مُز / دی / س / تا / نی / مصراع دوم: چُ / بی / کا / ری / ای / قین / بی / مُز / د / ما / نی

(U—U—U)

17- الف) موازنه؛ زیرا همه واژه های مصراع نخست با همه واژه های مصراع دوم سجع متوازن می سازند.

ب) ترصیع؛ زیرا همه واژه های مصراع نخست با همه واژه های مصراع دوم سجع متوازی می سازند.

18- الف) اشتقاق ب) تام

19- الف: سیاحت و راحت سجع مطرف / ب: خال و خار سجع متوازن / ج: فرو آرد و نکو آرد سجع متوازي

20- الف) خار و خاره (جناس ناهمسان افزایشی) ب) پری (پیری - فرشته) جناس همسان)

21- طلعت، طلوع، طالع (ط, ل, ع)

22- درد

23- بخورد و بدهد یا بنهد

24- صامت س

25- اضافه استعاری نفس صبح/تشبیه من به خاک / ب) بر سر فعل / جهش ضمیر / شیوه بلاغی/ج) عاشقانه و گله از فراق یار

26- الف) فنی ب) موزون

27- جملات کوتاه - کمی لغات عربی - سبک خراسانی

28- الف) کنایه: به دست افتاد / دخل آب روان است: تشبیه / عیش آسیاب گردان است: تشبیه

ب) وجود واژگان عربی / نثر روان

متن درباره مقتصد بودن در زندگی است. / لحن تعلیمی و آموزشی است.

29- وجود واژگان کهن: خنگ: اسب سفید؛ / کمی واژگان غیرفارسی / کاربردهای تاریخی دستور: همی آید: می آید؛ را: اضافه گسسته / زبان شعر

ساده و جمله ها کوتاه است: مانند: بوی جوی مولیان همی آید / بیشتر واژگان شعر ساختمان ساده دارند: مانند: یار، میان، شاد / به کارگیری «میان» به معنای کمر؛ به کارگیری «دیر» در معنای «دراز» به کارگیری «نشاط» در معنای «میل»